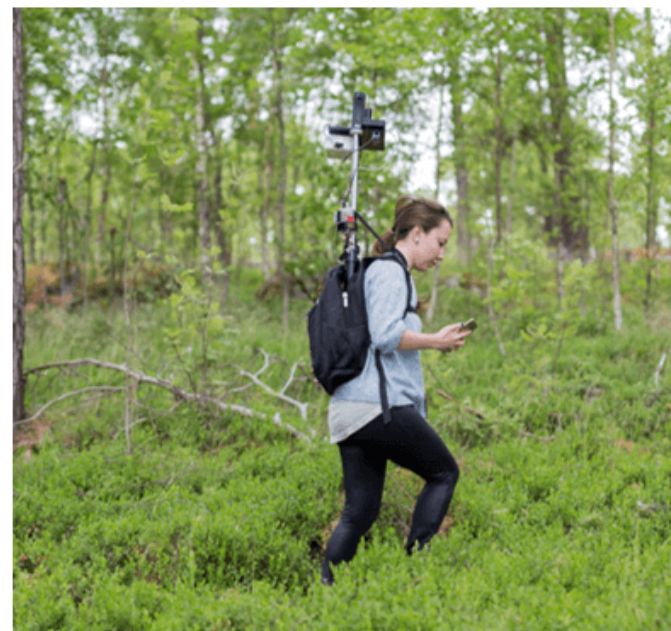

TILUSJÄRJESTELYILLÄ TEHDÄÄN TULEVAISUUTTA

Pääjohtaja Arvo Kokkonen

Sievi
18.2.2019

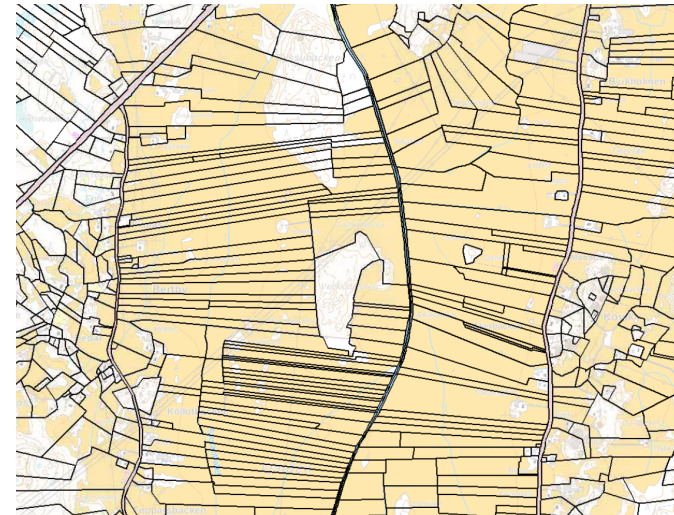
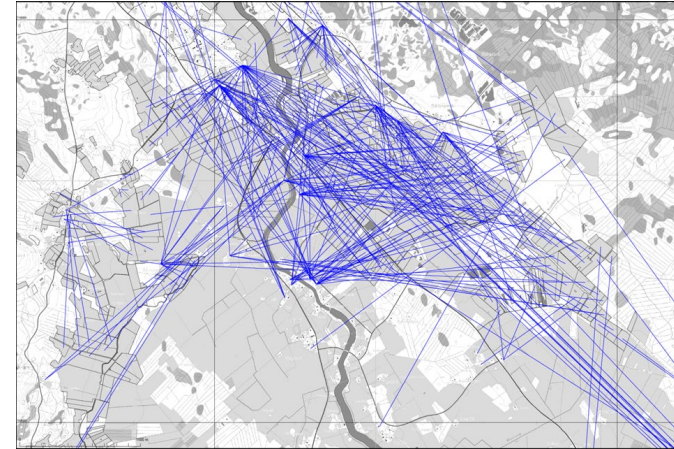
MITÄ ON TILUSJÄRJESTELY- TOIMINTA?

MML
MAAN-
MITTAUS-
LAITOS

MIKSI TILUSJÄRJESTELYJÄ TEHDÄÄN?

- Kiinteistörakenne on osassa Suomea erittäin epäedullinen.
- Tilakoon kasvu tietää maatilojen lohkojen lukumäärän ja talouskeskusetäisyyden kasvua. Keskimääräinen peltolohkokoko kasvaa hitaasti.
- Huonon kiinteistörakenteen takia konekannan ja peltoalan kasvusta saatava etu pystytään hyödyntämään vain osittain.

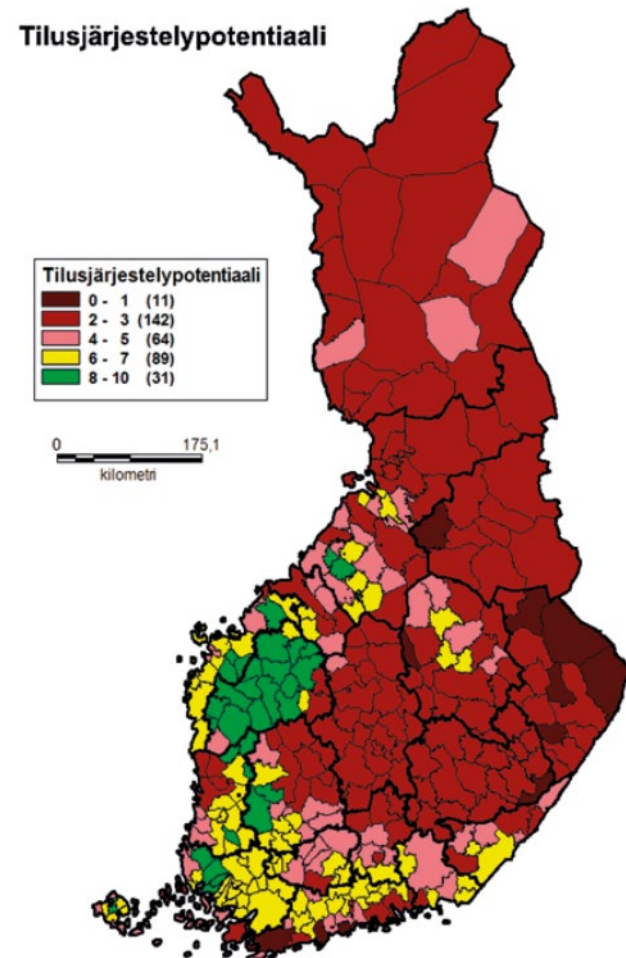
RAKENNE HEIKENTÄÄ KUSTANNUSTEHOKKUUTTA

- Rakenteesta aiheutuu vuositasolla huomattavat lisäkustannukset ja se heikentää koko ruokaketjun kustannustehokkuutta.
- Maanmittauslaitoksen tutkimuksen mukaan tilusrakenteen pirstoutuneisuus aiheuttaa vuosittain noin 176 miljoonan euron tappion maatalouselinkeinolle. (MML julkaisu 113).

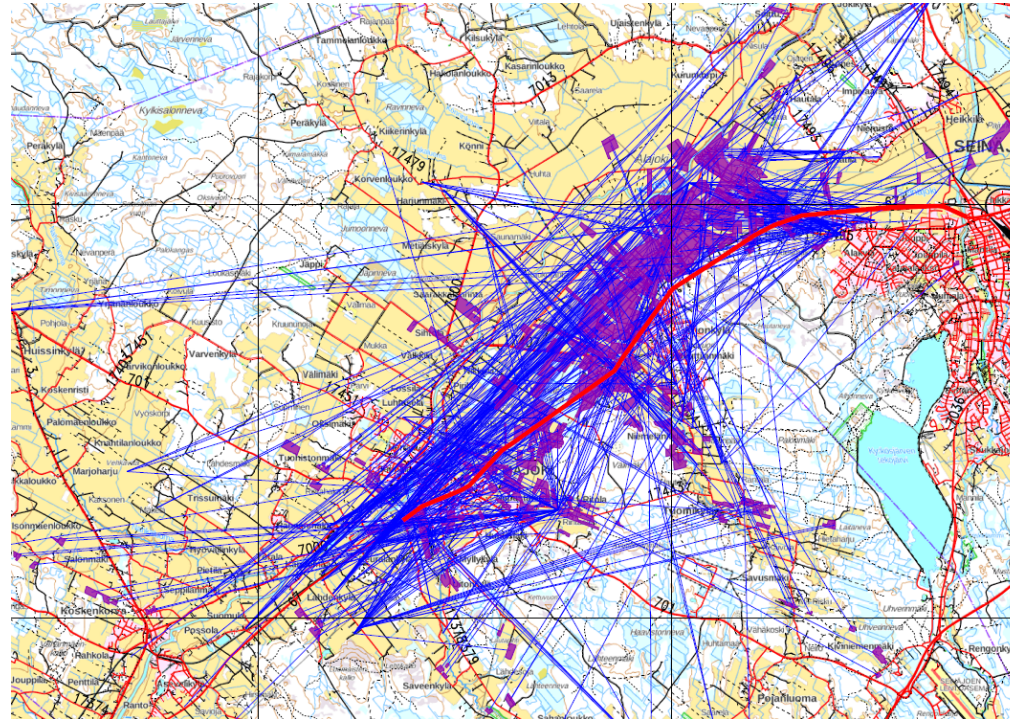
PELTOLOHKOJEN KOKO JARRUTTAA TILOJEN KEHITTÄYmistä

Maakunta	Pinta-ala (ha)	Muutos viimeisen 10 vuoden aikana
Ahvenanmaa	1,4	-
Etelä-Karjala	2	3 %
Etelä-Pohjanmaa	2,2	8 %
Etelä-Savo	1,8	4 %
Kainuu	1,8	-11 %
Kanta-Häme	3,2	-1 %
Keski-Pohjanmaa	2,3	2 %
Keski-Suomi	1,9	-9 %
Kymenlaakso	2,6	-7 %
Lappi	1,7	-12 %
Pirkanmaa	2,1	-5 %
Pohjanmaa	2	6 %
Pohjois-Karjala	2,3	9 %
Pohjois-Pohjanmaa	2,5	-9 %
Pohjois-Savo	2,2	-9 %
Päijät-Häme	2,9	0 %
Satakunta	2,3	-4 %
Uusimaa	3,1	-17 %
Varsinais-Suomi	3	2 %
Keskimäärin	2,37	-2 %

Peltoalueiden tilusrakenne ja sen parantamismahdollisuudet,
Maanmittauslaitos, Maanmittauslaitoksen julkaisu nro 113. (2013)

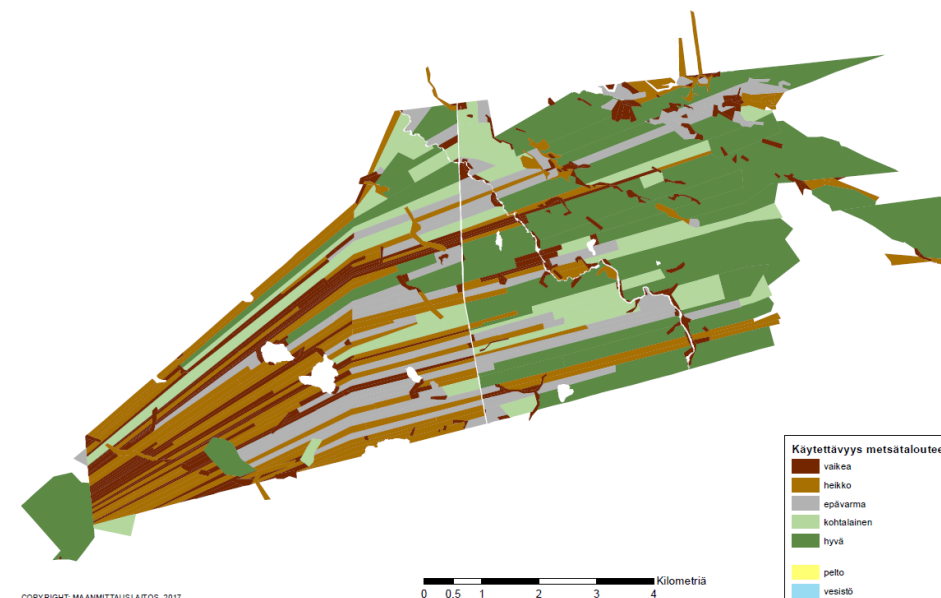
PIRSTOUTUNUT RAKENNE ON LOGISTISESTI JA MYÖS YMPÄRISTÖN KANNALTA ISO HAASTE

Kuvassa on kantatien 67 (Ilmajoki-Seinäjoki) ja tilojen "linnuntiematkoja" lohkoille. Lohkoille pääsyyn joudutaan käyttämään päätietä, jolla keskivuorokausiliikenne on yli 10000 ajoneuvoa.

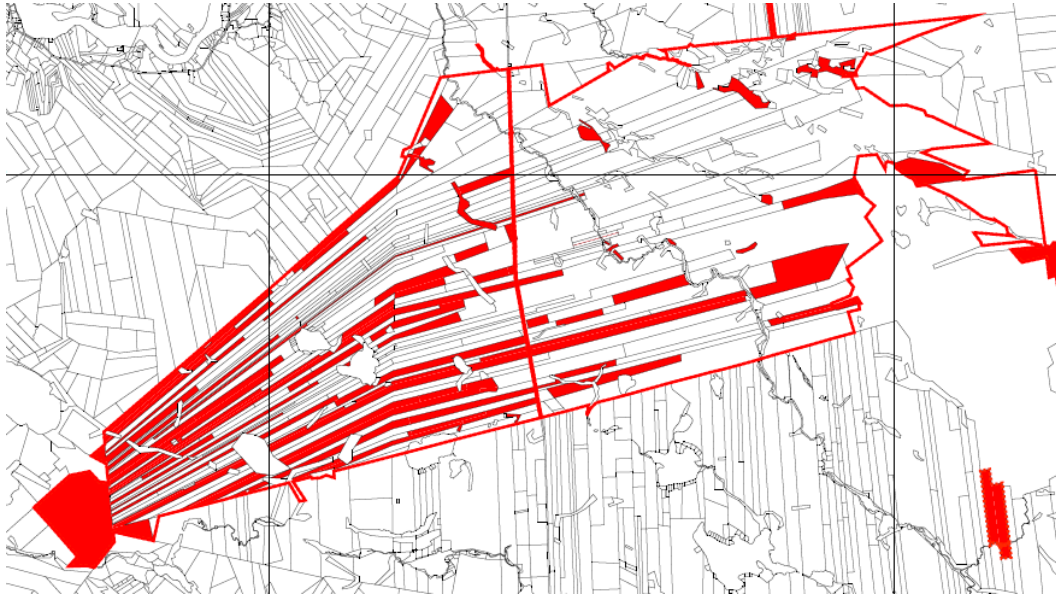
TILUSJÄRJESTELYTARVE ON MYÖS METSISSÄ

- Metsien omistus- ja kiinteistörakenne on Suomessa monin paikoin pirstoutunut.
- Rakenne on epäedullinen kannattavan metsätalouden harjoittamisen kannalta.
- Omistusrakenteen parantamisessa yhteismetsien perustamisella ja laajenemisella on tärkeä rooli.
- Metsätilusjärjestelyillä pystytään vaikuttamaan erityisesti pirstoutuneiden alueiden kiinteistörakenneongelmiin.

Kuvassa Haukiputaan ulkometsän metsätaloudellinen käytettävyys ennen tilusjärjestelyä.

RAKENTEELLINEN MUUTOS METSÄTILUSJÄRJESTELYSSÄ

Yhteismetsällä oli ennen
tilusjärjestelyä 98 palstaa

... ja tilusjärjestelyn
jälkeen 15 palstaa.

TILUSJÄRJESTELYT 2000-LUVULLA

- 2000-luvulla toteutetuissa tilusjärjestelyissä on parannettu tilusrakennetta yli 110 000 hehtaarin alueella.
 - Peltoa 70 000 hehtaaria
- Vuoden 2000 jälkeen on valmistunut 78 peltotilusjärjestelyä ja 3 metsätilusjärjestelyä.
- Vuosina 2019-2020 valmistuvien peltotilusjärjestelyjen yhteenlaskettu pinta-ala tulee olemaan noin 20 000 hehtaaria.
- Valmistuneiden tilusjärjestelyjen pääomitetuksi hyödyksi (30 v.) on laskettu noin 1600 €/ha.
- Tästä viljelykustannusten aleneminen on noin 1100 €/ha.

Esimerkki muutoksesta
Sievissä

TILUSJÄRJESTELYTOIMINNAN MONET TAVOITTEET

- Yhteiskunnalliset vaikutukset nähdään tänä päivänä entistä tärkeämpänä osana tilusjärjestelytoimintaa.
- Hyvinä esimerkkeinä ovat järjestelyt, joissa on pystytty vaikuttamaan mm.
 - liikenneturvallisuuteen,
 - ympäristöpäästöihin,
 - alueen elinvoimaisuuteen.
- Viljelijöiden ja yhteiskunnan edut kulkevat rinnakkain.

Kuvassa tarpeettomaksi jääviä tasoristeysksiä Pylväs-Jylhä tilusjärjestelyssä.

*”Liikenneturvallisuus
paranee
maatalousliikenteen
vähentyessä.”*

*”Tilusjärjestely säästää
ympäristöä ja ilmasto,
kun työ tehostuu. Turha
ajaminen vähenee,
jolloin säästyy
fossiilisia
polttoaineita.”*

TILUSJÄRJESTELYJÄ EI TEHDÄ VAIN SUOMESSA

- Uusjakotyyppinen maaseutualueiden tilusjärjestelymenettely on käytössä lähes kaikissa Manner-Euroopan valtioissa.
- Useassa maassa tilusjärjestelyt ovat monitavoitteisia maaseudun kehittämisprojekteja liittyen esimerkiksi tulvasuojeluun, kylän kehittämiseen tai väylähankkeeseen.
- Esimerkiksi Saksan Baijerissa kylien kehittäminen on keskeinen osa tilusjärjestelytoimintaa.

SIEVIN TILUSJÄRJESTELYT

SIEVIN TILUSJÄRJESTELYT

- Sievin kunta näki tilusjärjestelytarpeen jo 1980-luvulla.
 - Evijärven uusjako 1960-1970-luvulla toimi alkusysäyksenä.
 - Tilusjärjestelyt olivat mukana kunnan maatalouslautakunnan tavoitesuunnitelmissa.
 - Tilusjärjestelyt olivat esillä lukuisissa tilaisuuksissa 1980-1990-luvuilla.
- Useat maanomistajat hakivat tilusjärjestelyä kunnan eri osiin vuonna 1990-luvun lopussa.
 - Yksi hakijoista oli Sievin kunta.
- Maa- ja metsätalousministeriön rahoituspäätös saatiin 22.12.1999 Sievin, Haikolan, Evijärven, Kiiskilän ja Sikalan maarekisterikyliä koskeviin tilusjärjestelyihin.
- Tilusjärjestelyt (6 kpl) käynnistettiin yksi kerrallaan resurssien ja maanomistajien toiveiden puitteissa.

SIEVIN TILUSJÄRJESTELYT

Sievin kunnassa on toteutettu kuusi erillistä tilusjärjestelyä vuosina 2000-2019. Järjestelyn kohteena on ollut noin 75 % kunnan peltoalasta.

Alue	Toteutusaika	Peltopinta-ala, ha
Jokikylä	2000-2005	500
Kukonkylä	2000-2006	707
Jyrinki	2001-2008	1180
Sievinkylä	2006-2011	1500
Järvikylä	2010-2018	2264
Kiiskilä	2010-2019	1505
Yhteensä		7656

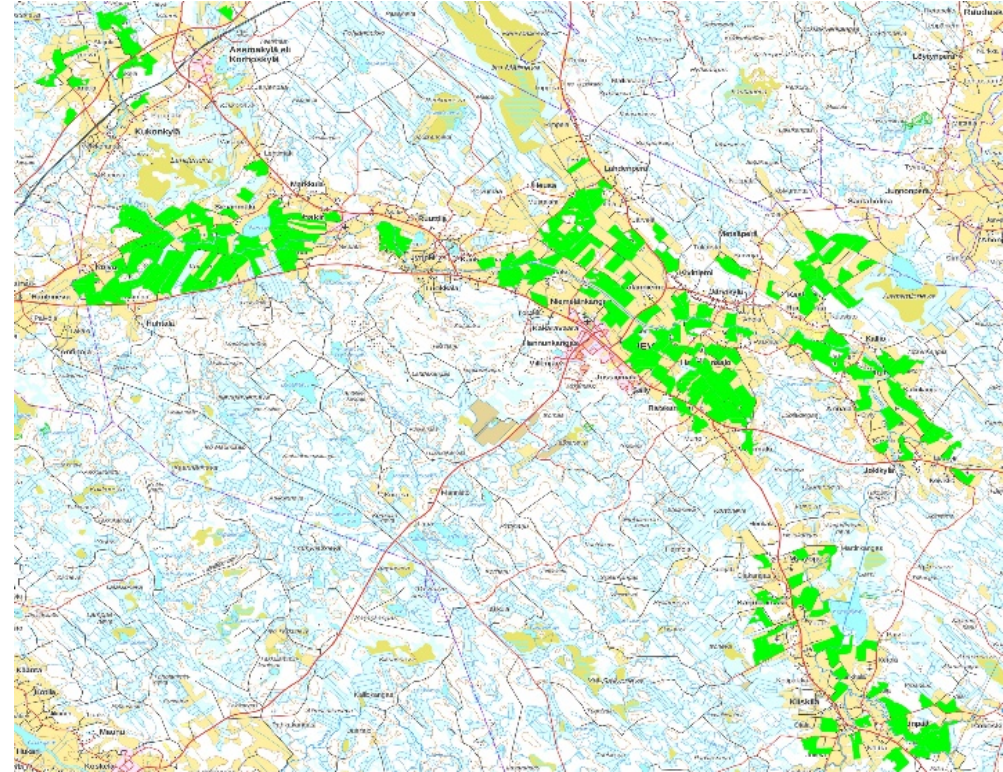
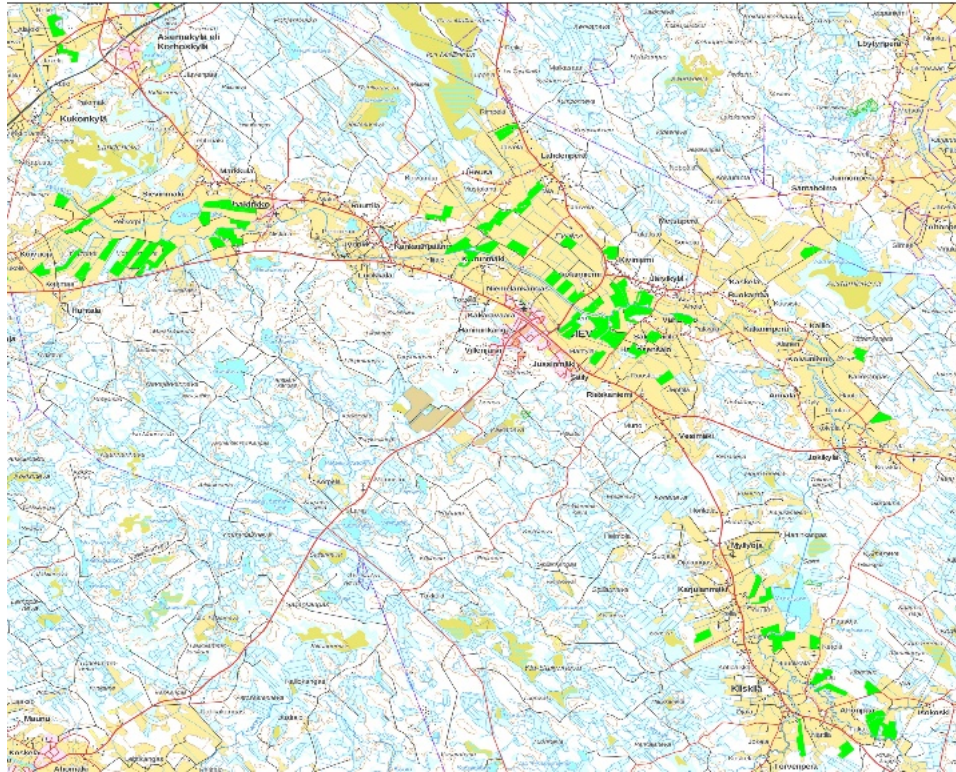
SIEVIN TILUSJÄRJESTELYT

TULOKSIA

	ennen	jälkeen
Keskimääräinen peltolohkokoko	2,6 ha	5,6 ha
Keskimääräinen viljelyetäisyys	2,1 km	1,7 km
Alle 2 ha:n peltolohkoja	1500 kpl	440 kpl
Yli 10 ha:n peltolohkoja	75 kpl	220 kpl

Ajokilometrit ovat vähentyneet 53000 km vuodessa.
Viljelyyn käytetty aika on vähentynyt 2500 tuntia vuodessa.

SIEVIN TILUSJÄRJESTELYT

Kuvassa on Sievin yli 10 ha:n lohkot ennen ja jälkeen tilusjärjestelyn.

SIEVIN TILUSJÄRJESTELYT

Kustannukset	Määrä	€, yht. (alv 0 %)
Kiinteistötoimitusmaksu		3,0 M€
Perusparannuskustannukset		
Valtaojitukset	155 km	2,5 M€
Salaojitukset	2400 ha	5,6 M€
Viljelystiet	34 km	0,6 M€
Yhteensä		11,7 M€
Hyödyt	Määrä	€
Tilusjärjestelyhyöty (30v/5%)		10,2 M€
Perusparannushyöty (30v/5%)		11,2 M€
CO2 päästöjen vähennys vuoteen 2018 mennessä, tonnia	2045	
CO2 päästöjen vähennys vuoteen 2030 mennessä, tonnia	5444	
Yhteensä		21,4 M€

SIEVIN TILUSJÄRJESTELYJEN AINULAATUISUUS

- 2000 luvulla ei ole missään muualla toteutettu koko kuntaa kattavaa tilusjärjestelyjen kokonaisuutta.
- Toteutuminen ei olisi ollut mahdollista ilman Sievin kunnan maaseututoimen aktiivisuutta.
- Toteutumiseen on tarvittu useiden toimijoiden yhteistyötä (viranomaistahot, suunnittelijat, urakoitsijat jne..).
- Sievin ensimmäisillä tilusjärjestelyillä oli tärkeä rooli tilusjärjestelymyönteisyyteen. Alun vastustus kääntyi positiivisten kokemusten myötä.
- Toteutuneet tilusjärjestelyt osoittavat, että Suomessa on tilusjärjestelyihin moderni ja toimiva lainsäädäntö sekä tilusjärjestelyn toteuttamisen että rahoituksen osalta.

TEHOKKAAMPI TILUSRAKENNE VUOSIKYMMENIKSI ETEENPÄIN

MML
MAAN-
MITTAUS-
LAITOS

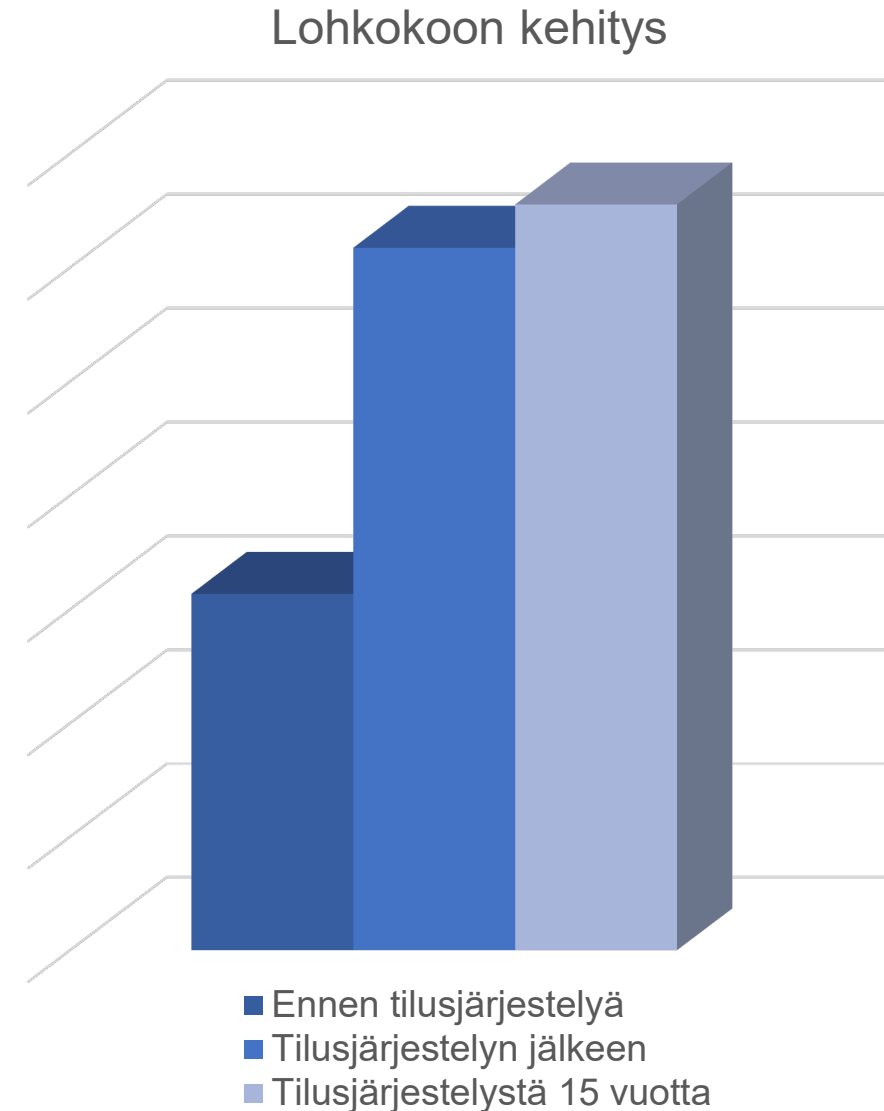
PIRSTOUTUUKO RAKENNE UUDELLEEN TILUSJÄRJESTELYN JÄLKEEN?

- On esitetty väitteitä, ettei tilusjärjestelyillä aina aikaansaada pysyvää kiinteistörakenteen eheytymistä.
- Esimerkiksi tilusjärjestelyjen kannattavuuslaskelmissa käytetään 30 vuoden pääomitusaikaa ja riskitarkastelussa jopa lyhyttä 20 vuoden pääomitusaikaa.
- Onko olemassa riski kiinteistörakenteen uudelleen pirstoutumiselle muun muassa kiinteistökauppojen ja perinnönjakojen takia?
- Palautuuko Sievin tilusrakenne ”entiselleen” vuoteen 2040 mennessä?

KEHITYS PELTOALUEILLA

- MML selvitti lohkorakenteen kehittymistä entisillä tilusjärjestelyalueilla.
- Selvityksen mukaan tilusjärjestelyssä saavutettu tulos ei ole pirstoutunut.
- Tilusrakenteeseen käytetystä panoksesta saavutettava etu on pitkäaikainen.
- Tilusjärjestelyllä on toteutettavissa muutamassa vuodessa kehitys, jonka saavuttamiseen voi muilla keinoin kulua 6-8 sukupolvea.

TILUSJÄRJESTELYJEN TULEVAISUUS

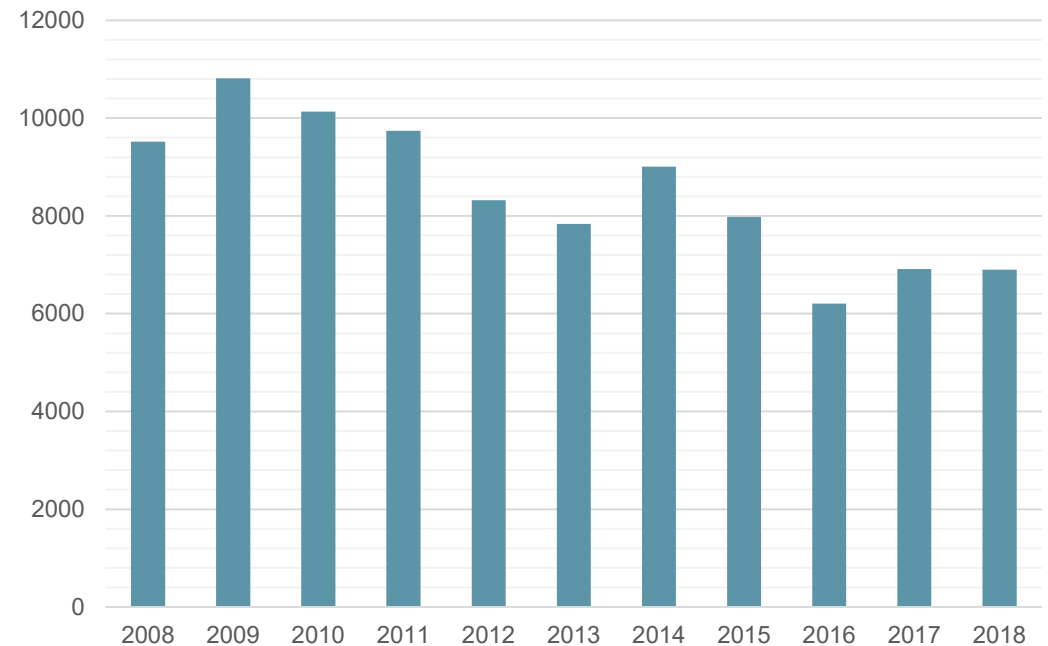

MML
MAAN-
MITTAUS-
LAITOS

TILUSJÄRJESTELYTOIMINNAN HAASTEET

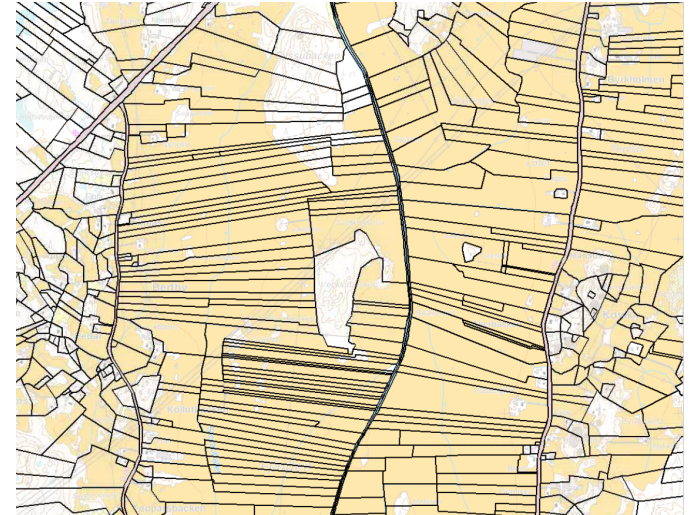
- Uusia tilusjärjestelyjä on käynnistetty viime vuosina varsin vähän.
- Tilauskanta on haluttu pitää tasapainossa määrärahatilanteen kanssa.
- Tilusjärjestelytoiminnan volyymi on nyt järkevän ja vaikuttavuudeltaan riittävän toiminnan minimirajalla.
- Tilusjärjestelyjen yhteydessä toteutettaviin tie- ja kuivatushankkeisiin tarvitaan jatkossakin toimiva rahoitus.
- Maatilojen taloudellinen tilanne ja kamppailu elinkeinon kannattavuuden kanssa on tuonut toimintaan uusia haasteita, mutta toisaalta myös uutta painoarvoa.

Tilusjärjestelypinta-ala (ha/vuosi)

LOPUKSI

- Tilusjärjestelyt ovat lähes ainoa keino, jolla tällä hetkellä voidaan pysyvästi vaikuttaa tilusrakenteeseen.
- Hyödyt näkyvät maatalouden tuotantokustannusten alenemisen lisäksi yhteiskunnallisina vaikutuksina mm. ilmastopäästöjen alenemisena ja liikenneturvallisuuden paranemisena niin pääteillä kuin tasoristeyksissä.

LOPUKSI

- Onko Suomalaisella yhteiskunnalla rohkeutta sitoutua pitkäjänteiseen tilusrakenteen kehittämiseen?
- Halutaanko nykyrakenne lisäkustannuksineen säilyttää ja hyväksyä osaksi suomalaista elintarviketuotantoa?
- Kysymys on isosta kansallisesta ratkaisusta!
- Tilusrakenteen kehittämistyö tarvitsee tuekseen kansallisen kokonaissuunnitelman, jonka tähtäin on vuodessa 2030.

TILUSJÄRJESTELYILLÄ HYÖTYJÄ KOKO YHTEISKUNNALLE

Suomalainen maaseutu voi hyvin
Kotimaista lähiruokaa taloudellisesti tuotettuna
Yritystoiminta alueilla saa voimaa
Hoidettu ja hyvinvoiva ympäristö
Turvallinen ja ympäristöystävällinen liikenne
Auttaa viljelijöitä jaksamaan

TILUSJÄRJESTELYILLÄ TEHDÄÄN TULEVAISUUTTA

TILUSJÄRJESTELYILLÄ TEHDÄÄN TULEVAISUUTTA

Pääjohtaja Arvo Kokkonen

Sievi
18.2.2019

